

Казки про мудрість

Семиліточка

Семиліточка

Десь на Десні у десятому царстві, у іншому государстві був собі чоловік та жінка, та в них не було дітей. От їм бог дав дитину: найшлась дівчина. Вони живуть у лісі — так далеко їхать хрестить; так вони дали ім'я Семиліточка, що не було сім літ у них дітей. Загадують, щоб у громаду ішов чоловік той слухать, що громада скаже. От чоловіки там говорять... З громади один багатир говорить, каже: — У мене — то, братці, чи видано? — да проїли миші леміш; устромив у стріху, да проїли миші.

А тії кажуть:

— Правда!

От той чоловік, що дочка Семиліточка, прийшов додому; він був убогий. Та так і говорить Семиліточці.

— Чи тому правда? А вона каже:

— Неправда! Не можна, щоб миші поїли залізо; іржа поїсть нероботне залізо.

От пішов той чоловік другу неділю у громаду та й каже, що дочка сказала; так роздумались, що то правда.

— Спитай, тату, а що в світі прудче, а що в світі ситче, а що в світі миліше?

Один каже:

— У мене пара собак хуртових самих хутчих.

А другий каже?

— У мене пара кабанів самих ситих.

Третій каже:

— У мене дочка сама миліша.

Він прийшов та й говорить дочці, а вона каже:

— Іди ж, тату, та і кажи, що ваша неправда: нема прудчого за очі, вони зобачуть і за гаєм, і воду; кінь не перебіжить і птиця не перелетить, а очима угледиш скоріше. Нема ситшого над землю: наситить і хлібом, і травою, і водою; а нема наймилішого над сон: хоть нехай і срібло, хоть нехай і золото, хоть які напитки, які наїдки, а не спавши день-двоє-трьох, сон зможе — заснеш.

Пішов сказав чоловік, сказав громаді; роздумалась громада, що правда сьому. От пан питає:

— Хто се у тебе так говорить?

— У мене дочка Семиліточка.

А пан каже:

— Коли ж вона така, то на ж тобі півкопи печених яєць куриних да неси їй; нехай вона посадить квочку, щоб квочка вивела курчата, щоб к світу поросли ті курчата і мені на страву постигли.

От той батько іде й плаче. От вона каже:

— Чого ж ви, тату, плачете? Сідайте, яйця тії беріть да вечеряйте.

А вранці устав той батько, а дочка каже:

— Ідіть же до пана; нехай пан той ліс вируба, да нехай пні викопа, да нехай той шпиль (гора крута) виоре, да нехай насіє проса, да щоб просо уродило, да щоб пожав, і помолотив, і потовк до світа, щоб було пшоно курчата годувать.

Так пан сказав:

— Де ж так можна, щоб до світа ліс вирубати, пні викопати, шпиль виорати, проса насіяти, пожать, і звозить, і помолотить, і потовкти,— не можна за ніч.

То чоловік каже:

— Де ж таки, пане, щоб із печених яєць курчата вивести, і щоб вони поросли, і щоб на страву були — не можна так, пане.

От він тоді каже.

— Ну, того не можна і того не можна; нехай же вона прийде до мене у гості, хоть побачу — яка.

Ось іде той чоловік додому та й плаче. Вона його стрічає:

— Чого ви, — каже, — тату, плачете?

— Як же мені не плакати, що пан ізвелів, щоб ти була у гості, нехай я побачу — яка. Да щоб так, щоб ішла і їхала, щоб гола і в сорочці і щоб з гостинцем і без гостинця.

От вона каже:

— Не плачте, тату! Ідіть в ліс, да зловіть зайця і перепелицю, да піймайте козу, да шукайте ятера (що рибу ловлять).

Так вона сорочку скинула, а той ятер наділа на себе, узяла зайця під руку, під другу перепелицю, одну ногу підняла на козу, — так присіла, нібито їхати, а другою стрибає і говорить:

— Ідіть же, тату, нехай вже пан прибирається, буду у гості; нехай двері поодчиняє, вікна поодсуває, ворота поодчиняє і щоб і столи понастилав, і щоб все поготовив для мене — страву, напитки, наїдки, — що буду у гості.

Чоловік той пішов попереду, сказав. От пан той прибравсь і дожидає. От вона іде і їде. Пан собак велів поодпускати, хортів, щоб її порвали, так вона тільки увійшла у двір, зайця пустила, — так собаки усі за зайцем, а вона просто іде до пана.

От він бачить, що вона іде і їде; гляне — так вона й гола, і в сорочці, — бач, ятер з прядива виплетений ріденько, так тіло видно.

Так вона скаже:

— Здорові були, пане, прошу, нате ж вам гостинця!

Та дає панові з рук перепелицю, а він на її удививсь, а перепелиця з рук у нього у вікно вилетіла: був гостинець і нема. От він там по покоях сідає, то ходить; що вже як він сказав, то вона зробила, що вже не панська правда, а Семилітчина. Водить її всюди та й каже: це така страва, а це така страва, а це знов така страва; це дорога, а це теж дорога. А хліба нема. Ось вона ходить та й каже: — І се, пане, добре, і се добре, да до хліба.

Так він роздумавсь: хоч що їсти, а як хліба не поїсти, то голоден. Положили хліба. Каже пан:

— Сідай обідати.

Вона й сіла. Коли йде два чоловіки до пана судитися. От він устав та й питає:

— За чим ви?

Один каже:

— До вашої милості — розсудіть нас. Поїхали ми в ярмарок, дак моя кобила, а того чоловіка віз.

Той чоловік каже:

— А мій віз, пане.

— Ми кобилу випрягли, у ярмарку прив'язали до воза, дали їсти, самі пішли на базар купувати; коли ідемо, аж уже лошатко єсть — нам бог дав.

От той чоловік:

— Мій віз привів лоша, що лоша під возом, під колесо мордочкою товче, що бач, сліпе. А я кажу:

— Е, ні! Брешеш, то моя кобила привела лоша.

Та й побились, за чуби тягалися. Так пан спитав:

— А де лоша було?

Той каже:

— Під возом, пане, було.

— Да і віз же і лоша привів, а не кобила, коли під возом було. Хотіли вже люди йти, а Семиліточка сидить, та слухає, та й каже:

— То як у мого батька був гай на шпилі, а вони той гай вирубали, пні викопали, виорали, да насіяли проса, да уродило таке хороше просо, таке хороше! Так унадилась риба шука да линь, да й виїли просо.

А другі були тут пани, сидять, та це чують, та кажуть:

— Не можна сьому статся, щоб риба до проса ходила їсти.

А вона каже:

— Не можна сього, панове, статся, щоб віз да лоша привів: дерево зрубане і отесане, да ще б то з себе плод викинуло,— не можна.

От так пан вже побачив, що вона розумніша, дав їй півпанства, та стала вона вже у нього розсудять людей; ото пан такий був, що не розсудить і людей.